Een frisse wind met een behoudende tint

Visie voor de Krimpenerwaard 2035

Max Albers, Leonie van Bergeijk, Joerie Gerritsjans, Joy Hunink, Cait van Steenis, Rick Schuiteman, Niels Wauters, Laurens Westerhuis

Inhoud

Visie 2
Participatieplan 3
Ontwikkelingsplan 7
Detailuitwerking 1: Natuurontwikkeling Middelblok 9
Detailuitwerking 2: Energietransitie en gebiedsidentiteit 11
Detailuitwerking 3: Verbeteren infrastructurele knelpunten 13
Detailuitwerking 4: Verbetering voorzieningen voor jongeren 15
Conclusie 16
Bronnen 17

Visie

Bij het kruisen van de Haastrechtsebrug over de Hollandsche IJssel bevindt men zich in een uniek soort landschap. De traditionele strokenverkaveling die overal domineert, de grazende melkkoeien die internationaal bekend zijn en de landelijke huizen geven een bezoeker een idyllische indruk. Het is het epitome van 'landelijk leven' en het leven lijkt hier ongestoord door te gaan. Toch schuilen er zwaktes en bedreigingen in dit gebied. Wanneer men door de lintdorpen fietst zijn al veel verzakte woningen te zien. Ook de leegte in de dorpen geeft een soms wat verlaten sfeer. Bovenal geeft het gebied een On-Nederlandse indruk in haar rust maar die er toch Oer-Hollands uitziet.

De Krimpenerwaard is een landelijke regio met hechte dorpskernen te midden van grote steden zoals Gouda en Rotterdam. Het gebied bestaat uit elf kernen die verspreid over de waard liggen. Veel van deze kernen liggen in de nabijheid van dijken naast de rivieren de Lek en Hollandse IJssel. De gemeente Krimpenerwaard telt circa 55 duizend inwoners op 16 duizend hectare. De gemeente staat voor een aantal vraagstukken. Niet alleen visuele vraagstukken zoals bodemdaling, waterpeilbeheer staan centraal, maar ook niet-visuele uitdagingen zoals de grijze druk in de regio, woningtekort, gebiedsonbekendheid en het label van 'anticipeerregio' wat het gebied bij zich draagt.

Het laatstgenoemde vraagstuk is voor de gemeente een last omdat het een slecht imago geeft. Ze gaan inhoudelijk ook niet akkoord met dit label omdat ze het niet terecht vinden. Het label van 'anticipeerregio' kan gezien worden als een overkoepeling van de niet-visuele vraagstukken omdat het de situatie in de regio goed weergeeft: de bevolking die hun waarden wilt behouden ziet weinig problemen met betrekking tot deze term, waarbij andere partijen de noodzaak voor verandering voelen. Er zijn dus verschillende blikken op de situatie.

In dit verslag wordt de visie op de toekomst van dit gebied besproken. Door een combinatie van vernieuwingen en het behoud van de identiteit van de Krimpenerwaard kunnen er globale oplossingen worden gevormd voor de eerder besproken vraagstukken. Deze visie is een richtlijn op hoe deze gemeente ontwikkeld kan worden in de toekomst en daarbij een brede blik wordt geworpen zowel op vernieuwing als op het behoud. Hierbij worden de verschillende belangen van de stakeholders meegenomen in de visie. Tijdens de eerste analyses en gesprekken met stakeholders kwamen vaak contrasten naar voren. Of het nu contrasten waren tussen generaties, visies op toekomstig landgebruik of preferenties omtrent vrijetijdsbesteding. Binnen onze visie wordt overkoepelend gekeken naar vernieuwing op alle vlakken van de samenleving maar waarbij altijd een nuance ligt ten gunste van het bestaande karakter en ideaal van de Krimpenerwaard. Oftewel, *een nieuwe wind met een behoudende tint*. Specifiek houdt dit in dat deze visie lokaal maatwerk zal hanteren met het oog op stimulering, verbinding, samenwerking en behoud. Per thema zal de huidige situatie benoemd worden en daarbij wordt aangegeven waar de problemen/fricties zitten. Daarbovenop zal aangegeven worden wat er moet veranderen om de situatie te verbeteren.

Participatieplan

Introductie

Zuid5 staat bekend om haar luisterende oor en het afwegen van meningen en wensen. Iedereen wordt gehoord en niemand zal in de schaduw van onze projecten komen te staan. Communicatie en participatie zijn de pijlers van Zuid5, waarbij wij samen een frisse wind met een behoudende tint in de Krimpenerwaard willen realiseren. Om iedereen goed en tijdig te informeren is het belangrijk om transparant te zijn. Participatie is hierbij belangrijk omdat je immers plannen maakt voor veel belanghebbenden met verschillende wensen en meningen. Door goed te luisteren naar deze stakeholders kan beter aan deze wensen worden voldaan en kunnen daardoor betere plannen worden gemaakt. Het is de kunst om een afweging te maken waarin alle stakeholders zich zo goed mogelijk kunnen vinden. Zuid5 spreekt mensen op straat aan en wij zullen bijeenkomsten organiseren om tot evenwichtige inzichten te komen van alle groepen in de samenleving.

Quickscan

Uit recent onderzoek is gebleken dat een aantal punten van groot belang zijn in de gemeente Krimpenerwaard. Zo zien wij kansen met oog op bereikbaarheid, natuurontwikkeling en recreatie. Echter zal de behoudende visie van inwoners nieuwe innovatieve plannen kunnen tegenspreken. Zuid5 ziet dit als mogelijkheid om de verschillende inzichten binnen de gemeente aan te grijpen en tot plannen te komen waar veel partijen zich in kunnen vinden. De visie is gericht op kleine maar noodzakelijke aanpassingen in de gemeente om zo, beetje bij beetje, de Krimpenerwaard op de kaart te zetten. De identiteit van de Krimpenerwaard zal bij Zuid5 voorop staan.

Gebiedsverkenning en visie

De Krimpenerwaard is een gemeente met ruim 55.000 inwoners in het oosten van Zuid-Holland. Het samenspel van de nabijheid tot dynamische kernen zoals Gouda en Rotterdam en de rust die door velen wordt ervaren in de Krimpenerwaard biedt veel kansen. Door middel van participatie zullen wij tot nieuwe inzichten komen om deze kansen te benutten maar dit kan niet gedaan worden zonder een goede samenwerking. Om tot evenwichtige resultaten te komen zullen er een aantal stappen uit worden gelegd over hoe wij betrachten participatie toe te passen. Het doel van participatie is om veel verschillende belangen en inzichten te krijgen in de Krimpenerwaard.
De eerste stap is om te kijken hoe mensen betrokken raken. In deze eerste fase is het van belang om een goede strategie op te zetten waarmee zoveel mogelijk mensen, zowel van belangengroepen als onafhankelijken, hun ideeën kunnen delen. Het benaderen van organisaties is altijd goed te doen door de beschikbaarheid van contactgegevens en concrete representanten. Voor ‘’onafhankelijke’’ individuen, die bepaalde kwaliteiten hebben in deze fase, is dit benaderen moeilijker. Gezien het vrij conservatieve (en vergrijsde) karakter van de gemeente zullen PR-strategieën die via sociale media lopen minder succesvol zijn. Een betere optie is om bijvoorbeeld in kerkgemeenschappen en bij welbezochte voorzieningen mededelingen te doen van de komende bijeenkomsten.

Mensen die belang hebben bij de bijeenkomst kunnen zich aanmelden en participeren in het proces. Een risico is hier echter dat een selectief groepje mensen komt opdagen en dat een groot deel van de bevolking, wiens mening zeer waardevol kan zijn, niet gerepresenteerd wordt. Zo is uit interviews gebleken dat gemarginaliseerde groepen (in de Krimpenerwaard o.a. boeren) in een bijeenkomst georganiseerd door de gemeente, die zij veelal zien als oppositie, zien als een bevooroordeelde ruimte waarin zij niet tot hun recht komen. Daarom is het belangrijk dat de gemeente profielen opzet van individuen die een groot potentieel hebben voor participatie maar dat voor verscheidene redenen niet vervullen. In deze stap van het participatieproces is de mate van participatie nog beperkt. In Arnstein’s participatieladder (Arnstein, 1969) zouden wij ons nog bevinden op het niveau van ‘non-participation’. In deze fase is dit echter geen kwestie gezien de praktische problemen die zouden optreden wanneer een grote groep deze inventarisatie doet.

De tweede stap is het voorbereiden van deze inloopbijeenkomsten en werkbezoeken, hierin is belangrijk dat verschillende stakeholders elkaar niet overschaduwen door overwicht of macht. Het is belangrijk om ook een informele bijeenkomst voor inwoners te organiseren die niet direct als stakeholder/belangengroep worden gezien. De reden voor dit onderscheid in formeel en informeel is belangrijk omdat zij ook met goede, frisse ideeën kunnen komen, zonder overschaduwd te worden door grotere belangengroepen.

Mensen voelen zich sneller thuis in een informele omgeving en dat is volgens ons een belangrijk punt om inwoners en belanghebbenden net dat zetje te geven om wél bij de bijeenkomsten te komen. De spanning zal laag zijn omdat iedereen kan zeggen wat hij/zij wil zonder dat andere (grote) belangengroepen direct de discussie aangaan. Zij hebben uiteindelijk bepaalde emotionele banden waardoor zij specifieke karakteristieken van het gebied onder een vergrootglas kunnen leggen. Al deze ideeën moeten in acht genomen worden ook al zal dit meer tijd kosten dan een eenvoudige variant waarin alleen belangengroepen worden gehoord. Door in te zetten op werkbezoeken kunnen wij als adviesbureau een inkijkje krijgen in de manier van werken van verschillende partijen. Hierbij is het de bedoeling dat wij informatie op een informele manier kunnen vergaren. Het voordeel van deze methode is dat mensen sneller geneigd zijn hun mening te geven wanneer zij zich in een bekende omgeving bevinden (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2021, 18 januari)). Deze investering vinden wij de moeite waard omdat visies en plannen een stevige fundering nodig hebben bij de lokale bevolking. Ook willen wij voorkomen dat we met misplaatste plannen komen die voor een gros van de bevolking niet noodzakelijk/mogelijk is. Dit niveau van participatie, zij het opzichzelfstaand, zou gezien kunnen worden als ‘tokenism’ (participatie enkel pro forma). Echter, deze stap maakt deel uit van een langere rits van participatiemomenten waardoor het een goede basis is.

De derde stap is het verwerken van de informatie die is opgedaan bij het werkbezoek en tijdens de bijeenkomsten. De verwerking van informatie wordt gedaan door Zuid5 en hier zullen geen stakeholders bij betrokken zijn. De verwerking van de gegevens is van groot belang omdat de belangrijkste punten kunnen worden onderzocht door middel van kwalitatief onderzoek. Hierbij is ook de waardering van specifieke gegevens die is gevonden erg belangrijk omdat het onhaalbaar is om alle ideeën en plannen te gebruiken voor de visie en verdere uitwerkingen. Er zal een selectie worden gemaakt van de meest belangrijke en meest genoemde punten. Na inzicht te hebben gekregen in de structuur en huidige situatie van de Krimpenerwaard moeten de kernkwaliteiten van de regio worden vastgesteld. Deze kernkwaliteiten bieden een belangrijk houvast in de toekomstige plannen en visies omdat er door deze inzichten een goed beeld komt van wat verschillende partijen belangrijk achten. Naast de Kernkwaliteiten is het ook van belang de andere kant te belichten, namelijk de valkuilen. Deze zullen behandeld worden om te kunnen zien wat inwoners en andere stakeholders als bedreigingen zien in de toekomst voor hun welzijn. Nadat de kernkwaliteiten en mogelijke valkuilen zijn vastgesteld is het nuttig om nogmaals deze kernkwaliteiten en valkuilen te traceren in het veld. Dit kan gelden als een soort herziening van het eerste bezoek.

Bij Zuid5 stellen wij zelf onze visie samen, dit wordt gedaan aan de hand van de informatie die is vergaard. De informatie van de bijeenkomsten en werkgroepen zal mee worden genomen, er zal naar overkoepelende punten worden gezocht en proberen hier dan een toekomstbeeld van te maken. Het is niet makkelijk om bij zulke tegenstrijdige stakeholders een overkoepelende visie te bouwen maar dit is de uitdaging van het werk. Ook deze visievorming zal verlopen als ‘non-participation’. De momenten waarop het planbureau input van stakeholders kon krijgen is al gepasseerd en nu is het taak dat een kleine groep planners toekomstbeelden schetst.

Gebiedsanalyse

Na de eerste kennismakingen met het gebied is per themagroep een ruimtelijke analyse gemaakt. Deze ruimtelijke analyses bevatten meerdere datagegevens en bronnen die verband houden met de door ons opgestelde visie. De daaropvolgende stap is het uitvoeren van een SWOT-analyse per themagroep. De hieruit gekomen SWOT-kaarten worden vervolgens gepresenteerd tijdens een inspraakbijeenkomst. Tijdens deze bijeenkomst wordt nagegaan of de door ons gevonden resultaten overeenkomstig of tegenstrijdig zijn met wat de betrokkenen vinden en denken. Tijdens het proces moet aandacht geschonken worden aan de selectie van deelnemers. Er moet een grote variëteit aan mensen uitgenodigd worden die het niet allemaal eens hoeven te zijn met de analyse om zo een bepaalde bias te voorkomen. Met de resultaten van de inspraakbijeenkomst kan vervolgens de SWOT aangepast worden zolang het deze maar in lijn blijft met de door ons opgestelde visie.

Bij het werkbezoek gaan ambtenaren van de gemeente Krimpenerwaard naar de verschillende kernen om ter plekke te kijken naar welke problemen de bewoners hebben. Daarbij zullen ook kansen naar boven komen om deze problemen op te lossen. Tijdens het werkbezoek wordt niet alleen door de bewoners hun visie gevraagd maar ook de bedrijven zullen hun blik op de situatie kunnen vertegenwoordigen. Indien het slecht schikt voor bewoners of bedrijven dan kan nog overgestapt worden op een digitaal platform waar bezoekers hun mening over verschillende thema's in de gemeente kunnen geven. Hierdoor kunnen zowel sterktes als zwaktes naar boven komen. Op een dergelijk platform komen kansen en bedreigingen naar voren aan de hand van de verschillende visies. Echter zullen hier alleen geïnteresseerden participeren vanwege de beschikbaarheid vanuit de bewoners/bedrijven die nodig is om informatie te vergaren. Indien de schouw fysiek kan worden af worden genomen, is de locatie erg bepalend voor de kwaliteit van het werkbezoek. Bedrijven voelen zich meer op hun gemak als ze individueel hun visie kunnen vertellen tegen de ambtenaren. Een gemeentehuis is een plek waar de visie kan worden gehoord door meerdere partijen, daarom is een 'eigen' locatie een veiligere plek omdat partijen vrijuit te kunnen spreken. Kortom, aan de hand van dit werkbezoek en de vergaarde informatie uit eerdere stappen kan er een duidelijk beeld komen over de verschillende componenten van de SWOT, (Sterktes, Zwaktes, Kansen en Bedreigingen). Met deze SWOT kan vervolgens met de verschillende partijen gesproken worden over hoe de kansen kunnen worden gerealiseerd in oplossingen en hoe de impact van zwaktes en bedreigingen kan worden verminderd en wellicht omgezet worden in een gebieds-sterkte.

Er wordt ook een enquête gebruikt om een inzicht te krijgen in de ervaringen van bewoners over de veiligheid binnen de Krimpenerwaard. De enquête is eerder afgenomen door Veiligheid-Krimpenerwaard en deze biedt veel conclusies voor ons verslag over de veiligheid van de fietspaden en andere wegen in de omgeving. Het is goed om de enquêtemethode in combinatie met andere methodes te gebruiken. Zo kan er bijvoorbeeld na het afnemen van de enquêtes een debatavond georganiseerd worden om de resultaten te bespreken met stakeholders en adviseurs. Om ook de jongeren te bereiken in de gemeente zullen we een enquête rondsturen via email naar de scholen. Ook zal gevraagd worden om het op sociale media te delen omdat jongeren hier vaak actief op zijn. Hier zijn jongeren geconcentreerd en dus makkelijk te bereiken. De enquête zal online en op papier beschikbaar worden gemaakt en ook mondeling gegeven worden op bijvoorbeeld het schoolplein of een winkelcentrum waar jongeren zich vaak bevinden. De vragen in de enquête zullen gaan over wat de jongeren missen in de gemeente qua voorzieningen en over hun vorm van mobiliteit. Persoonlijke info zoals leeftijd en opleidingsniveau zal ook gevraagd worden. Jongeren kunnen over het algemeen makkelijk omgaan met digitale middelen dus de enquête is toegankelijk. Door deze via scholen mee te geven kan er aan de leerlingen worden gevraagd om deze in vullen en zal de respons waarschijnlijk groter zijn dan alleen offline vragen. De drempel om te participeren is lager. Als de resultaten van de enquête worden gedeeld en er wordt gezegd hoe de verkregen informatie wordt gebruikt blijft de transparantie hoog voor de bewoners. Het presenteren van de resultaten van de enquête zal gebeuren bij het presenteren van SWOT, want de resultaten nemen we mee in de SWOT. In deze fase van gebieds- en SWOT-analyses adviseren wij de gemeente om participanten meer inspraakmogelijkheden te geven. Het is als het ware een herhaling van de participatiemomenten in de gebiedsverkenning maar dit keer met het doel om de gevonden sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen te controleren en de visie te toetsen aan de ideeën van actoren. Op de participatieladder van Arnstein zou deze interactie liggen tussen de niveaus 'Placation' en 'Partnership'. De validiteit van de hele visie en het daaruit voort stromende ontwikkelingsplan berust op deze samenwerking.

Besluitvorming

Uit eerdere fases wordt duidelijk welke belangen stakeholders hebben in het gebied en welke bijbehorende gewenste ontwikkelingen daarbij passen. Er is een beeld geschetst van de gewenste ontwikkelings- of oplossingsrichting. Hieruit moet besluitvorming plaats vinden wat wordt uitgevoerd door de gemeente en meewerkende stakeholders. Met advies van een planningsbureau zal er een ontwikkelingsplan opgesteld worden waarin de mogelijke concrete maatregelen en detailuitwerkingen worden opgenomen. Het ontwikkelingsplan is een plan voor de gehele gemeente. Hieruit ontstaan detailuitwerkingen die ieder een eigen locatie belichten. Deze concrete maatregelen en detailuitwerkingen vloeien voort uit de eerdere fases waarin problemen zijn vastgesteld en initiatieven van stakeholders naar voren zijn gekomen. Om een indruk te krijgen over hoe participatie zou worden

toegepast in de fase van besluitvorming kijken wij naar 4 concrete detailuitwerkingen van planbureau Zuid5.

Detailuitwerking 1: Natuurontwikkeling Middelblok
Het eerste vraagstuk ligt in het hydrologische aspect van het project. Deze concrete natuurontwikkeling verkiest alternatieve vormen van bodemdaling bestrijding boven massale vernatting. Dit kan gezien worden als een soort stijlbreuk in het huidige beleid en tijdgeest die veelal de voorrang geeft aan natuurwaarden. In deze fase is het daarom wenselijk om actoren zoals het Waterschap maar ook waterbouwkundige adviesbureaus te raadplegen over de vraag of opties zoals onderwaterdrainage en/of klei op veen wel daadwerkelijk een meetbaar positief effect zullen hebben op bodemdaling. Ook is het belangrijk om input te krijgen van natuurorganisaties en onderzoeksinstituten zoals de WUR om de neveneffecten van deze 'technologische oplossingen' te beoordelen. Op het moment dat de eerste technische kwesties uit de weg zijn geruimd is het taak om met boeren in het Middelblok, en in het algemeen met veehouders in het NNN-gebied, te overleggen over de vraag waar natuur uiteindelijk gerealiseerd zal worden. Vanuit de visie is namelijk geen opgelegde begrenzing zoals dat in het huidige beleid wel gebeurt.

Detailuitwerking 2: Energietransitie en gebiedsidentiteit
In de analyse fase is er onderzoek gedaan naar knelpunten in het fietsverkeer d.m.v. enquêtes en inbreng vanuit de burger. Ook is er door middel van werkbezoeken duidelijk geworden dat de burger de identiteit van het land wil behouden, maar wel open staat voor de verduurzaming van de regio.

Om deze twee factoren te combineren, wordt er een fietspad aangelegd uit zonnepanelen. Hiervoor zijn een aantal mogelijke locaties geselecteerd. Om tot consensus te komen wordt er een inspraakbijeenkomst georganiseerd. Hier wordt het plan voorgelegd en de mogelijke locaties voorgesteld. Dit geeft burgers, maar ook maatschappelijke organisaties en bedrijven de kans om un mening te geven. Aangezien de aanleg en het onderhoud van het fietspad een grote ingreep zal zijn, is het belangrijk om de zorgen van partijen in kaart te brengen. Deze zullen meegenomen worden het uiteindelijke besluit dat door de gemeente wordt gemaakt. Hierbij is aanpassing van de mogelijke locaties en vormgeving van het project nog mogelijk. Na de besluitvorming en voor de implementatie worden de bewoners van de gekozen locatie geïnformeerd en geraadpleegd op gebied van de aanleg en het onderhoud van het pad. Hier bevinden de bewoners zich onderaan de participatieladder van Arnstein (Arnstein, 1969). Echter denken wij dat dit geen probleem zal vormen omdat de burgers, maatschappelijke partijen en ondernemers al samen zijn gekomen om de optimale locatie te kiezen en bevinden zij zich dus bij 'coproduceren' op de participatieladder.

Detailuitwerking 3: Duurzaam mobiliteitsnetwerk
Voor het verbeteren van de mobiliteit is het belangrijk om te weten wat de behoefte is aan openbaar vervoer van mensen in de Krimpenerwaard. Alle leeftijdsgroepen moeten worden ondervraagd over wat zij nog missen op gebied van vervoer. Dit kan door middel van een (mondelinge) enquête die wordt gegeven bij openbaar vervoer stations. Ook kan deze enquête gedeeld worden op forums van Krimpenerwaard en via sociale media of zelfs via de lokale (online)krant. Daarnaast moet de gemeente in gesprek gaan met provincie Zuid-Holland en busbedrijven. Concessiehouder is diegene die het vervoer verstrekt voor een regio. In dit geval nog Arriva. De Provincie Zuid-Holland kan in samenwerking met de Gemeente aanvraag doen voor nieuw busverkeer aan concessiehouders waarbij de concessiehouders met een voorstel komen. Het is dus onderhandelingsproces dat uitgevoerd moet worden. Als alle stakeholders rond de tafel gaan zitten kunnen ze een transparant beslisproces uitvoeren om zo samen tot een besluit te komen.

Detailuitwerking 4: Verbetering voorzieningen voor jongeren
De jongeren staan centraal in detailuitwerking vier. Er moet een pand worden gehuurd en beschikbaar worden gesteld voor de samenkomst van jongeren. Het is belangrijk om bij de jongeren te inventariseren waar zij samen zouden willen komen, de locatie wordt immers voor hen. Daarbovenop moeten de omwonenden geïnformeerd worden over mogelijke geluidsoverlast. De gemeente gaat in gesprek met de bus vervoerders in de Krimpenerwaard om de pilot voor te leggen en informatie bij hen in te winnen. Er zal meer gebruik worden gemaakt van de bussen als de korting wordt toegepast op de jongeren. Ook de Provincie zal gevraagd worden om mee te besluiten over deze pilot.

Als deze proef een succes wordt, kunnen zij dit ook voorleggen aan andere soortgelijke gemeentes zoals de Hoeksche Waard. Ook is het waarborgen van goede en stabiele jeugdzorg belangrijk. Dit moet een plek zijn waar jongeren zich veilig voelen om naartoe te gaan met hun problemen en belemmeringen waarmee zij te maken krijgen in het leven. Inzicht krijgen in welke spanningen en situaties spelen is de eerste stap in het creëren van goede en stabiele jeugdzorg. Bij dit proces zal toenadering gezocht moeten worden met andere jeugdzorginstellingen die al dan niet buiten de Krimpenerwaard liggen om zo meer zorg op maat te kunnen verschaffen. In deze besluitvormingsfase zien wij meerdere niveaus van participatie. Zo zal het advies van de boeren in de natuurontwikkeling veelal liggen in de klasse van 'citizen control' doordat agrariërs ervaringsdeskundigen zijn en de plekken tot in de details kennen. Hierdoor zal de gemeente zich eerder moeten opstellen als een ontvanger van advies i.t.t. de gebruikelijke verhouding waar de Gemeente veelal richting geeft.

Implementatie
Wanneer er overeenstemming is tussen de gemeente en de stakeholders over het gebiedsplan zal in deze fase het plan worden uitgevoerd. Participatie kan in deze fase op verschillende manieren een rol spelen afhankelijk van het doel van de gemeente. De uitvoering van het plan of bepaalde maatregelen kan volledig door de gemeente uitgevoerd worden, maar ook samen met de inwoners. Het kan ook zijn dat de inwoners het volledig zelf uitvoeren. Afhankelijk van wie de uitvoerder is, zijn er verschillende methodes die toegepast kunnen worden. In het geval dat de gemeente de uitvoering voor zijn rekening neemt kan participatie een rol spelen in de vorm van het informeren van de inwoners over de uitvoering. Het informeren kan in de vorm van een informatiebijeenkomst. In deze openbare bijeenkomst kan de gemeente toelichten op welke manier zij de concrete plannen willen gaan uitvoeren.

Evaluatie
Als laatste stap van het planproces vindt er een evaluatie plaats. Deze evaluatie zal niet alleen op de uitvoering en het plan zelf zijn, maar ook op het participatieproces. De evaluatie van het uitgevoerde plan kan plaatsvinden door werkbezoeken. Hierbij gaat een groep ambtenaren, politici en experts op plekken kijken waar het plan is uitgevoerd. Hier kunnen ze informatie verzamelen over de kwaliteit en effectiviteit van het uitgevoerde proces. Daarnaast kunnen ze op locatie meningen vergaren van diverse stakeholders over hoe zij de ruimtelijke of bestuurlijke ingreep ervaren. Als tweede vindt er een evaluatie van het participatieproces plaats. Deze evaluatie gaat in op hoe de stakeholders het proces hebben ervaren. Dit zal plaatsvinden via een inspraakavond waar kritiekpunten worden aangekaart en daarmee ook verbeterpunten om het participatieproces van toekomstige projecten te verbeteren.

Ontwikkelingsplan

Door het naast elkaar leggen van onze visie en de bestaande situatie in de Krimpenerwaard worden conflicten duidelijk. Deze conflicten houden de plekken in waar verschillende gedachtes over de plek met elkaar botsen óf waar de meeste verandering nodig is om tot het gewenste toekomstbeeld te komen. In dit document zullen onze knelpunten, die naar aanleiding van de SWOT-analyse naar voren zijn gesprongen, worden geïntroduceerd, uitgelegd en uiteindelijk worden geïnterpreteerd aan de hand van een detailuitwerking. De SWOT-analyse geeft ons een inzicht in waar de Sterktes(S), Zwaktes(W), Kansen(O) en de Bedreigingen(T) liggen. Ons ontwikkelingsplan bevat 4 knelpunten die verder worden belicht.
De verdere vernatting, in het kader van de 2250 hectare die verder tot NNN zal worden ontwikkeld, zou vanuit de visie een bedreiging zijn, omdat dit het moeilijk maakt voor boeren om hun gebruikelijke manier van veehouderij voort te zetten. Dit bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' (*m*RO, 2018) stelt namelijk een sterke waterpeilverhoging voor in het Noordwesten van de gemeente. Dit zou echter om praktische redenen niet passen in het behoud van de huidige veehouderij die wij herkennen als sleutelspeler in de waard. Tegelijkertijd erkennen wij de realisatie van de NNN als een grote kans om toch wat bij te dragen aan de natuurontwikkeling die een hoop positieve neveneffecten zou kunnen hebben zoals een toename in recreatie. Om een middenweg te bereiken is ervoor gekozen om het behouden van bruikbare landbouwgrond, door geen grootschalige vernatting toe te passen, de voorrang te geven. Deze vernatting zou namelijk, in combinatie met verschraling (wat vaak gebeurt), grote gevolgen hebben voor de omgeving die soms niet terug te draaien zijn. Vanuit een behoudende filosofie verkiezen wij daarom om een alternatieve variant voor te stellen waarin er geen grootschalige vernatting plaatsvindt maar wel ruimte is voor natuurontwikkeling.

De combinatie tussen natuur en energie is een kleine stap, hierin denken wij ook slagen te kunnen maken op het gebied van energietransitie. Het woord ‘’energietransitie’’ gaat meestal gepaard met een toekomstbeeld van grote wind- en zonneparken. Dit zijn ingrijpende verandering in het landschap die van ver zichtbaar zijn en zo het landschapsschoon zouden beschadigen. Uit een interview met Stichting het Groene Hart bleek al dat dit scenario bij veel partijen niet in de smaak valt. Het Groene hart is namelijk een oase binnen een urbaan gebied waar men hoopt een landelijk karakter te treffen. Daarom is het belangrijk dat met maatwerk wordt gekeken naar opwekking van duurzame energie die niet het traditionele karakter van de gemeente schaadt. Om deze redenen wordt er geen voorrang gegeven aan een grootschalige energie transitie. Grootschalige Energietransitie is immers niet in lijn met de visie waarin gepleit wordt voor het behouden van de unieke identiteit van het landschap. Daarom zal er gekeken worden naar oplossingen die meerdere ruimtelijke elementen meenemen die voortkwamen uit de SWOT. Stappen in de energietransitie kunnen integraal worden gezet met zicht op mobiliteit. Een ander knelpunt dat uit de SWOT voortkwam was het gebrek aan goede en veilige fiets-infrastructuur. Zo zijn veel paden niet of nauwelijks verlicht en niet aantrekkelijk voor jonge mensen om als verbindingsroute te gebruiken. Zo kunnen kansen zoals de verbinding van omliggende steden en werken naar de energietransitie gerealiseerd worden zonder het sterkte punt van de unieke identiteit van het gebied in gevaar.

Naast de energieopwekking en het behouden van de lokale identiteit zullen wij met onze plannen ook de verkeersveiligheid willen verbeteren. Er zijn tal van wegen waar de verkeersveiligheid ronduit slecht is en er veel mogelijkheden liggen om dit te verbeteren. Zo is er op dit moment een onderzoek bezig van Verkeersveiligheid Krimpenerwaard die onderzoekt waar de grootste knelpunten liggen op de gemeentelijke wegen. Zo zijn voor hen de belangrijkste punten de verkeersveiligheid in woonwijk, de verkeersveiligheid rondom scholen, het verminderen van contact tussen landbouwverkeer zwakkere verkeersdeelnemers, de veiligheid van 60km/u wegen. Waarbij ook veel wordt gerefereerd aan het SPV. Dit is een partij dat staat voor verkeersveiligheid op grote schaal voor ale verkeersdeelnemers. Verkeersveiligheid Krimpenerwaard heeft d.m.v. o.a. enquêtes onderzoek gedaan naar de ervaring van bewoners over mogelijke knelpunten in de Krimpenerwaard. Dit onderzoek is nog niet definitief openbaar gemaakt en uitgevoerd, maar Zuid 5 heeft een inzicht mogen krijgen in de informatie die zij hebben gebruikt. Het nadeel van deze gegevens is dat het alleen de wegen laat zien in het bezit van de gemeente.

Verkeersveiligheid is een alledaags begrip, we verplaatsen ons immers elke dag. Voor een zo goed mogelijke verplaatsing is het belangrijk dat er zo min mogelijk knelpunten zijn. Op dit moment zijn er knelpunten voor het autoverkeer bij Rotterdam via de Algerabrug en bij Gouda. Daarnaast zijn er knelpunten die meer in het midden van de Krimpenerwaard liggen. Dit zijn vooral problemen voor agrarisch vervoer, fietsers en openbaar vervoer. Deze knelpunten zorgen ervoor dat de doorstoom van het verkeer wordt belemmerd en weerhoudt de verbinding tussen de Krimpenerwaard en Rotterdam en Gouda. Juist door een goede verbinding te creëren wordt de Krimpenerwaard aantrekkelijker, voor de al gevestigde én toekomstige ondernemers. Door goede verbindingen kunnen de al gevestigde grote bedrijven nog verder groeien en zo samen een algemeen ondernemersstempel aan de Krimpenerwaard geven. Doordat de Krimpenerwaard dan een algemeen bekend gebied wordt, zullen meer bedrijven het nut van dit gebied erkennen en zich daar ook vestigen. De Krimpenerwaard zal uitgroeien tot een plek met een goed ondernemersklimaat. Hierbij is het ook belangrijk jongeren te ondersteunen om nieuwe bedrijven te starten. De frisse wind komt hier goed tot uiting.
Vanuit de ruimtelijke- en SWOT-analyse is naar voren gekomen dat jongeren (0-25 jaar) een lage waardering geven aan voorzieningen. Ook bleek dat het beroep doen op en de mogelijkheid voor jeugdzorg laag is. De afwezigheid van deze voorzieningen draagt voor een groot deel bij aan het wegtrekken van jeugd uit de Krimpenerwaard en het niet aantrekken van nieuwe jeugd. In onze visie kijken we naar welke voorzieningen er al zijn en willen we deze verbeteren. Echter kijken we voor de jeugd ook wat er ontbreekt of wat terug moet komen. Niet alleen voorzieningen betreft vrijetijdseconomie zijn belangrijk voor het behoud van de jongeren, ook werkgelegenheid in de toekomst, educatie en woonzekerheid. Werkgelegenheid van bijbaan tot beroep moet toegankelijk kunnen zijn voor de jongeren. Doordat de Krimpenerwaard een dunbevolkte regio is met kleine kernen zijn er niet in elk dorp evenveel (bij)banen. Het ver moeten reizen voor banen kan een pullfactor zijn voor de jongeren. Daarom is het belangrijk dat er voor de jonge generaties niet alleen gekeken wordt naar jeugdzorg, vrijetijdsvoorzieningen en hun woontoekomst maar ook naar werkgelegenheid.

Kortom, door verschillende thema's te combineren met betrekking tot 1 doelgroep kan de frisse wind, in deze situatie de jongeren, in de gemeente worden behouden. De visie sluit aan bij het eerst verbeteren en daarna het op peil houden van de leef kwaliteit voor deze doelgroep.

Detailuitwerking 1: Natuurontwikkeling Middelblok

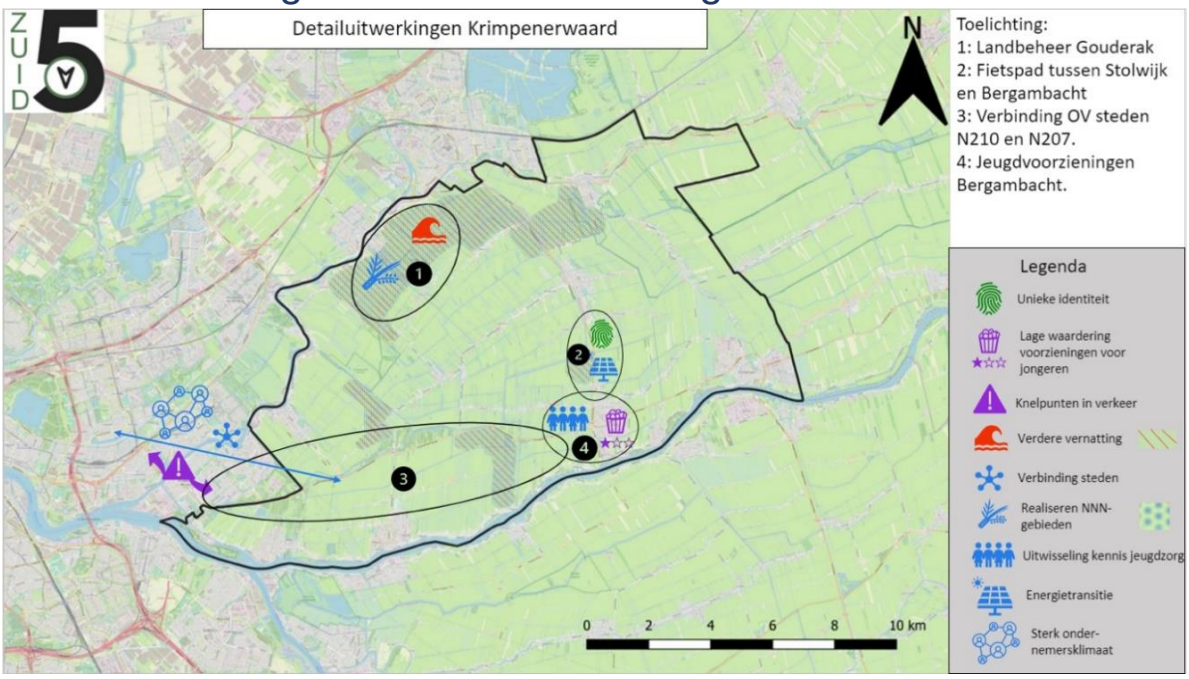

Figuur 1: ontwikkelingsplan ZUID5. Bron: (eigen materiaal, 2021)

Ontwikkelen kruiden- en faunarijk grasland

Dit waterpeil, mogelijk gemaakt door onderwaterdrains, zou natuurtypes zoals Vochtig weidevogelgrasland (N13.01) en Vochtig hooiland (N10.02) kunnen faciliteren. Ook is het mogelijk op een drooglegging van 50cm, als dus de huidige situatie wordt aangehouden, de natuurtype 'Kruiden- en faunarijk grasland' (N12.02) te realiseren. Verder bleek uit de bronnen van BIJ12 dat deze natuurtypes goed gedijen op matig tot grote voedselrijkheid van de bodem wat betekent dat de boeren hun mestgebruik niet radicaal hoeven af te schalen. Deze varianten van het veenweide landschap zijn elk al een grote winst t.o.v. de huidige situatie. Uit de ruimtelijke analyse bleek namelijk dat vogelsoorten zoals de tureluur, veldleeuwerik, grutto, kievit en slobeend, die typische soorten zijn van het veenweidelandschap, sterk achteruit zijn gegaan in aantal in de Krimpenerwaard. De genoemde natuurtypes die gerealiseerd zouden worden door een combinatie van boerennatuurbeheer en het eerdergenoemde peilbeleid zouden geschikte habitatten scheppen voor deze sleutelsoorten en dus hun overlevingskansen vergroten. Dit is volledig in lijn met de doelstelling van het Natuurnetwerk Nederland dat streeft naar gevarieerdere natuurlijke omgevingen die meer planten- en diersoorten kunnen ondersteunen Natuurnetwerk Nederland (NNN)(z.d.).

Bestrijding rivierkreeften

De tweede maatregel gaat om het bestrijden van rivierkreeften in het gebied. Een afname in de populatie zal andere plant- en diersoorten de kans geven om zich te ontwikkelen in de sloten van de Krimpenerwaard. Uit onderzoek blijkt dat een combinatie van biologische en mechanische beheersmaatregelen het beste werkt om het aantal rivierkreeften sterk terug te dringen (de Hoop et al., 2016). Dit werkt met name voor de rode Amerikaanse rivierkreeft, dit is ook de grootste soort in aantal in de Krimpenerwaard. Het gaat om een combinatie van predatie en vallen. Predatie is vooral succesvol voor het terugdringen van jonge rivierkreeften (Boerkamp et al., 2012), terwijl vallen effectief zijn voor het vangen van volwassen rivierkreeften (Hyatt, 2004). De roofvis die kan worden ingezet is paling. Rode Amerikaanse rivierkreeft is een van de meest belangrijke voedselbronnen voor paling (Musseau et al., 2015).

In combinatie met een groot aantal kreeftenvallen is het aantal rivierkreeften flink naar beneden te brengen in een tijdsbestek van een aantal jaar (Gherardi et al., 2011). Door het aantal rivierkreeften in de Krimpenerwaard terug te dringen krijgen waterplanten meer kans om zich te ontwikkelen. Dit zal ook een positieve invloed hebben op de nestgelegenheid voor bijvoorbeeld de zwarte Stern. Tegelijk zijn er ook vele andere dier- en plantensoorten die profiteren van een rijker slootmilieu.

Figuur 2: sfeerimpressie bestrijding rivierkreeft. Bron: (eigen materiaal, 2021)

Een derde maatregel is het ontwikkelen van natuurvriendelijke oevers. In de overgang van nat naar droog groeien de meeste soorten planten. Om deze grote variatie aan plantensoorten te creëren geeft een flauwe oever de beste ontwikkelingsmogelijkheden. Daarnaast zorgen brede oevers voor een vermindering van emissies van voedingsstoffen van landbouwpercelen naar de sloten. Hoe flauwer de oever hoe beter, maar er zal per perceel gekeken moeten worden hoe breed de oever maximaal kan zijn OpenArchivaris (*m*RO, 2018).

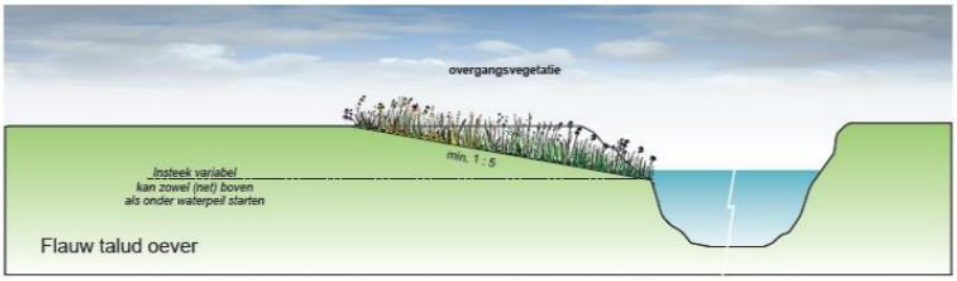

Figuur 3: natuurlijke oevers. Bron: (eigen materiaal, 2021)

De oever kan worden aangelegd door de huidige oever te vergraven. Afgegraven grond kan op andere plekken in het landschap gebruikt worden om het land op te hogen. Wanneer het aanliggende land gebruikt wordt voor veeteelt is het aan te raden om een afrastering te plaatsen, zodat het vee de oever niet vertrapt. Vee zal dan uit drinkbakken moeten drinken of er moeten enkele locaties worden ingericht waar het vee wel bij de watergang kan. Hoogheemraadschap van Rijnland (Vuister, 2010).

Aanleg van greppels

Omdat we de waterstand niet verhogen moeten er alternatieve maatregelen zijn die ondersteunend zijn voor weidevogels. Vooral belangrijk is de bescherming van kuikens in het voorjaar.

"Vooral in gebieden waar geen optimaal waterpeil kan worden gerealiseerd voor weidevogels zijn inrichtingsmaatregelen op perceelniveau, in de vorm van greppels (zie figuur 6.4) en natuurvriendelijke oevers, nodig om voldoende aanbod van kuikenbiotoop te realiseren binnen de actieradius van kuikens. Van dergelijke inrichtingsmaatregelen is bekend dat deze van belang zijn als kuikenbiotoop (o.a. Visser et al., 2017)."

De natuurvriendelijke flauwe oevers van eerdergenoemde maatregelen helpen al bij het creëren van een kuikenbiotoop. Daarnaast zullen greppels ingezet moeten worden om de kuikenbiotoop verder te verbeteren. Door het gebruik van greppels creëer je een vochtige omgeving tussen hoger gelegen delen land in. Het gaat om ondiepe smalle greppels van maximaal een meter breed. Ook hier kan afgegraven grond gebruikt worden om andere delen land op te hogen. In het ideale geval volgt er na elke 10 tot 20 meter een nieuwe greppel afhankelijk van mogelijkheden per perceel. Deze greppels dienen ook flauwe oevers te hebben ten aanzien van een variatie in drooglegging OpenArchivaris(*m*RO, 2018). De natuurvriendelijke flauwe oevers van maatregel 3 helpen al bij het creëren van een kuikenbiotoop. Daarnaast zullen greppels ingezet moeten worden om de kuikenbiotoop verder te verbeteren. Door het gebruik van greppels creëer je een vochtige omgeving tussen hoger gelegen delen land in. Het gaat om ondiepe smalle greppels van maximaal een meter breed. Ook hier kan afgegraven grond gebruikt worden om andere delen land op te hogen. In het ideale geval volgt er na elke 10 tot 20 meter een nieuwe greppel afhankelijk van mogelijkheden per perceel. Deze greppels dienen ook flauwe oevers te hebben ten aanzien van een variatie in drooglegging (*m*RO, 2018).

Figuur 4: Sfeerimpressie Natuurontwikkeling Middelblok

Detailuitwerking 2: Energietransitie en gebiedsidentiteit

Zonnecollectorenfietspad met slimme Lantaarnpalen

Om mee te gaan in de nationale energietransitie zijn er een aantal mogelijkheden. Zo zou er kunnen worden ingezet op zonnepanelen op de daken van stallen en mogelijk lagere windturbines bij boerenbedrijven. Echter, dit gaat niet hand in hand met de opgestelde visie en is lastig te realiseren door de ondergrond. Door het laagspanningsnet in de gemeente is het lastig om veel zonnepanelen aan het netwerk te takken (HetKontakt, 2021). Het laagspanningsnet is niet berekend op grote elektriciteitsvoorziening dus zullen grote transititeideeën niet reëel zijn in de Krimpenerwaard.

Wij zullen daarom niet meegaan in grootschalige plannen om de waard energieneutraal te maken. Naast de argumenten zoals hierboven genoemd zijn wij ook gericht op het behoud van de Krimpenerwaard zoals het nu is. Bij dit project zal Landschapsvervuiling zal niet ter sprake komen met onze ideeën hoewel dit er wel in enige vorm zal moeten worden gedacht aan energieopwekking. In de mogelijkheid waarin zowel de unieke identiteit van de Krimpenerwaard als sterkte (die veelal ligt in het landschap) als de kans van energietransitie te benutten kan een sterke middenweg gevonden worden. Deze zou inhouden dat fietspaden worden aangelegd met zonnepanelen waarin de mogelijkheden voor recreatie worden verbeterd en tegelijkertijd duurzame energie wordt opgewekt *(Provincie Utrecht, 2021)*. Daarnaast zullen er slimme lantaarnpalen geplaatst worden die werken op zonne-energie. Deze zullen het pad verlichten met een bepaalde kleur licht die de ecologie het minst aantast. Ook gaan deze met wegsensoren aan, dus verlichten ze de weg alleen wanneer er fietsers of wandelaars te zijn om zo de veiligheid te vergroten.

Dit plan is een erg innovatief en nieuw idee, op dit moment (juni 2021) nog in haar testfase in Utrecht. Daarbij komt kijken dat in de Krimpenerwaard veel fietspaden ook door tractoren worden gebruikt, wat extra draagkracht vereist. Daarbij moet worden onderzocht hoe het mogelijk is om energie op te slaan zonder het laagspanningsnetwerk te overbelasten. Het idee verdient zeker aandacht omdat er in de Krimpenerwaard veel fietspaden zijn die geschikt zijn voor deze vorm van energieopwekking. Het plan is dus in afwachting van verder onderzoek. Vandaar is het nog niet rendabel. De gemeente moet haar ogen openhouden voor nieuwe innovatieve ideeën voor elektriciteitsopwekking en waar mogelijk in combinatie met verkeersveiligheid. Met betrekking op de visie die wij voorstellen betekent dit dat er met een open blik naar nieuwe ontwikkeling moet worden gekeken omdat ook nieuwe ontwikkeling juist kunnen helpen met het behoud van de identiteit van het gebied.

Figuur 55: Fietspad met zonnecollectoren. Bron: (eigen materiaal, 2021)

Mogelijke locaties

Deze maatregelen kunnen toegepast worden op meerdere locaties in de Krimpenerwaard. De onderstaande twee locaties zijn gekozen op basis van knelpunten van fietsveiligheid en potentie voor

het opwekken van zonne-energie.

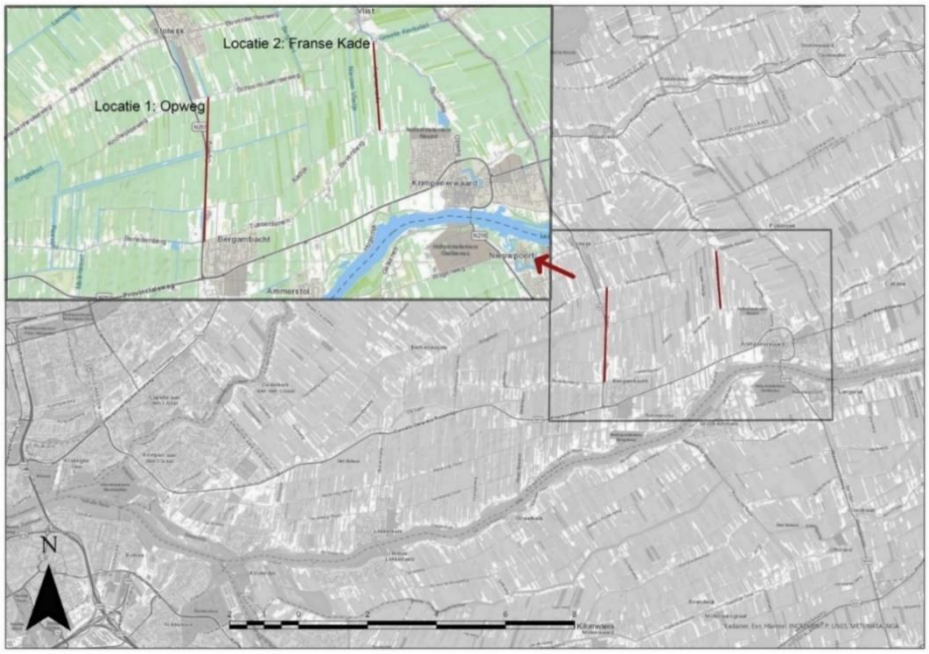

Figuur 66: mogelijke locaties voor zonnepanelen-fietspad (eigen materiaal, 2021)

Detailuitwerking 3: Verbeteren infrastructurele knelpunten

Nachtbus

De belangrijkste buslijn voor het uitgaan buslijn 295 die vanaf Schoonhoven naar Rotterdam rijdt en andersom. Dit is de lichtblauwe lijn op de kaart hieronder.

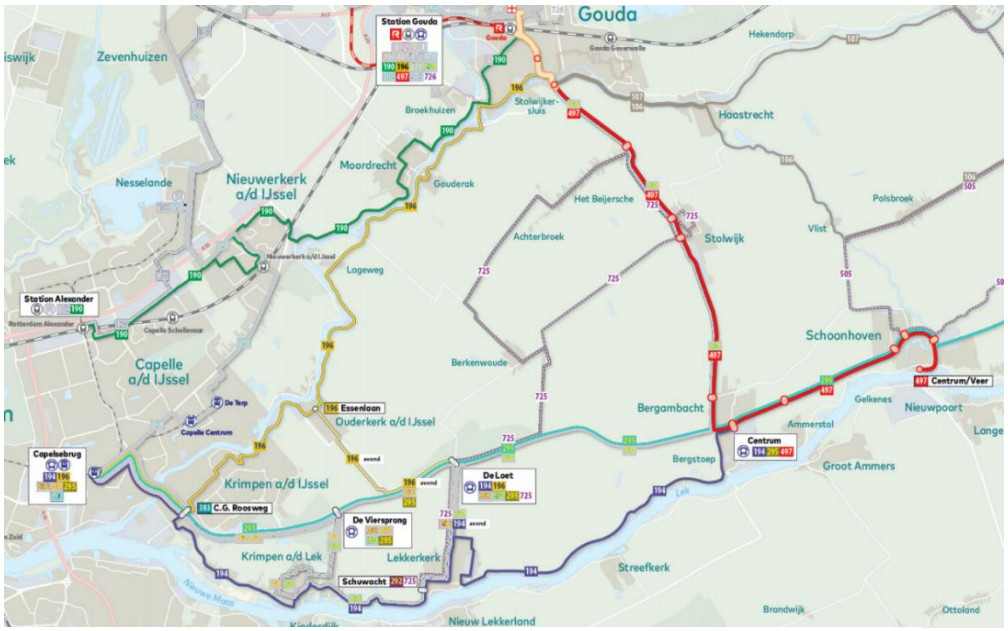

Figuur 7, Aangepaste Lijnnetkaart (Arriva, 2021a)

Nieuwe situatie

Om mensen een kans te geven de uitgaansgelegenheden in grotere steden te ontdekken zal er een elektrische nachtbus komen op, in eerste instantie, lijn 295. Als het een succes is zouden lijn 497 (rode lijn op de kaart) en 194 (paarse lijn op de kaart) ook ingeschakeld kunnen worden.

Wat verandert er? Er komt een nieuw schema op vrijdag en zaterdag voor lijn 295.

De exacte tijden kunnen later bepaald worden, maar het hoofdidee is dat ze per uur rijden tot 3:00u zodat men kan kiezen hoe laat ze terug kunnen rijden, maar de bussen ook weer niet te vaak hoeven reizen. Met de invoer van deze nieuwe bus kunnen we hem straks zo op de N210 verwachten:

Figuur 8, sfeerimpressie nachtbus van Rotterdam naar Schoonhoven, (eigen materiaal, 2021)

Aangepast bus schema spits

Wanneer het spitsuur is (tussen 7:00u en 8:00u), staat alles gelijk vast bij de ontsluitingswegen in de Krimpenerwaard. Door openbaar vervoer gebruik aan te moedigen zal dit helpen de ontsluitingswegen te ontlasten. Er is gekeken naar de huidige situatie en wat er het best veranderd kan worden. Het is een subtiele maatregel die het verkeer wel kan helpen soepel te laten verlopen. Over het algemeen gaat er over de N210 en N207 om de 20 minuten een bus. Dit kan opgehoogd worden naar om de 10 minuten om de bus aantrekkelijker te maken voor reizigers.

Goede fietsstal mogelijkheid bij de bushalte

Om foutgeparkeerde fietsen te voorkomen en de veiligheid te verbeteren moeten de faciliteiten rondom de bushaltes ernaast zijn en goed verlicht. Met de kennis van drukke fietsenstallingen kunnen de bushaltes meer geordend worden. Om de first/last-mile te verbeteren is het essentieel dat fietsen gemakkelijk geparkeerd kunnen worden. Hieronder zijn wat voorbeelden te zien van goede bushaltes al aanwezig in de Krimpenerwaard, maar ook wat minder goede voorbeelden die wat aandacht kunnen gebruiken. Al deze bushaltes staan op de route van buslijn 295 en de afbeeldingen komen van google maps (2021).

Duurzame(re) bussen

De bussen in de Krimpenerwaard rijden momenteel op diesel. Een verduurzaming in het busverkeer is nodig om bij te dragen aan de energietransitie in de Krimpenerwaard. Er zal een overstap moeten worden gemaakt naar elektrische bussen. De kosten hierbij kunnen hoog oplopen dus subsidie vanuit de overheid is hard nodig om dit voor elkaar te krijgen. Indien deze subsidie niet wordt vergeven kan er nog overgestapt worden op bussen met benzineverbruik. Dit zou al een kleine vooruitgang betekenen. Dit is een plan op lange termijn en is nu voor onze visie een te drastische verandering. Daarom gaan we hier niet verder op in. Maar het is wel een belangrijke kwestie op gebied van energietransitie en duurzaam vervoer. Daarom moet dit niet vergeten worden en schrijven we het toch in de agenda.

Detailuitwerking 4: Verbetering voorzieningen voor jongeren

Lokaal/regionaal centrum in Bergambacht voor hulp jongeren

De eerste maatregel die genomen wordt is het realiseren van een lokaal/regionaal centrum die gericht is op hulpverlening voor jongeren. Op deze manier willen wij jeugdzorg aanbieden die op maat gemaakt is. Om dit te kunnen bewerkstelligen is het van belang dat kennis en ervaringen uitgedeeld worden met andere jeugdzorginstellingen buiten de Krimpenerwaard. Op deze manier kan een goed verbonden netwerk ontstaan van jeugdzorginstellingen die bijdraagt aan de gezondheid en welzijn van de jeugd in de Krimpenerwaard. Ook kan op deze plek jeugd elkaar in vertrouwelijke sferen ontmoeten om te praten over hun problemen.

Korting reizen met OV in/vanuit Krimpenerwaard

Door een pilot uit te voeren in de Krimpenerwaard kan er gekeken worden naar de effecten van OV-kosten verlaging op het gebruik van het OV. De kostenverlaging zal 40% zijn. Dit bedrag is gekozen aan de hand van de studenten OV-kaart korting van 40%. Niet alle jongeren hebben deze kaart, om die reden kunnen met dit plan alle jongeren (tot 25 jaar) met 40% reizen. Hiermee moet de stad-land verbinding verbeterd worden voor de jongeren. Dit geeft hun de mogelijkheid om zowel naar andere Krimpener kernen te gaan voor activiteiten met betrekking tot de vrijetijdseconomie als naar de omliggende steden voor bijzondere recreatieve activiteiten. In de Krimpenerwaard is geen enorm winkelcentrum, een groot voetbalstadion of een bruisend uitgaanscentrum. Deze pilot sluit aan bij de maatregelen om de verbinding voor jongeren met de stad te verbeteren door middel van een nachtbus.

Verbeteringen fietsverbinding tussen Stolwijk en Bergambacht

Indien Bergambacht als lokale kern bekend wordt als samenkomst plek voor jongeren zullen ze fietsvoorzieningen richting deze kern verbeterd moeten worden. Bereikbaarheid van Bergambacht voor jongeren kan gerealiseerd worden door verbeterde fietspaden. Hierbij gaat het om bijvoorbeeld verlichting, bebording en infrastructurele scheiding der modaliteiten. Verlichting is niet overal aanwezig langs deze fietspaden waardoor het voor jongeren na het uitgaan uit een andere kern onveilig kan zijn om te fietsen. Goede verlichting op deze wegen bevordert de veiligheid. Goede borden die de weg wijzen zullen het gemakkelijk maken om de kortste weg te vinden vanuit het centrum van Bergambacht naar de overige kernen, vooral ook voor dagjesmensen. Als laatste is het belangrijk dat fietsers niet dezelfde wegen moeten delen met automobilisten, wandelaars en trekkers. Dit kan zorgen voor gevaarlijke situaties. Daarom zal de bekende rode kleur van de fietspaden het fietsverkeer veiliger maken. De fietspaden rondom Bergambacht zijn al grotendeels voorzien van de rode kleur, echter op sommige stukken kan dit nog worden aangebracht. Zoals in figuur () is te zien zal er 2.2 kilometer aan fietspad worden aangelegd met zonnecollectoren (lichtgroen) en voor 5.2 aan verbeteringen/aanleg voor het fietspad tussen Bergambacht en Ammerstol. Van deze laatstgenoemde 5.2 km is 1.1 km aanleg fietspad en 4.1 km verbetering huidig fietspad.

Herontwikkeling en verbetering vrijetijdsvoorzieningen voor jongeren

Het is belangrijk om jongeren een plek te geven waar ze kunnen samenkomen. Indien er te weinig voorzieningen zijn, blijven zij vaak hangen bij skatebanen of speeltuinen wat overlast kan veroorzaken voor buurtbewoners. Bergambacht ligt ruim 11 kilometer van de stad (Gouda) af. Om die reden gaan jongeren niet elke avond de kern uit en naar de stad. Er moet dus een plek zijn in Bergambacht waar jongeren in hun vrije tijd kunnen samenkomen. Dit kan georganiseerd worden door een dorpshuis te maken van een ongebruikt pand, een voetbalveldje aan te leggen of de bestaande voorzieningen vaker beschikbaar maken.

Figuur 97: Detailuitwerking bij het verbeteren voorzieningen voor jongeren. Bron (eigen materiaal, 2021)

Conclusie

Binnen onze visie wordt overkoepelend gekeken naar vernieuwing op alle vlakken van de samenleving maar waarbij altijd een nuance ligt ten gunste van het bestaande karakter en ideaal van de Krimpenerwaard. Oftewel, een nieuwe wind met een behoudende tint. Specifiek houdt dit in dat deze visie lokaal maatwerk zal hanteren met het oog op stimulering, verbinding, samenwerking en behoud. Per thema is de huidige situatie benoemd en daarbij is aangegeven waar de problemen/fricties zitten. Daarbovenop is aangegeven wat er moet worden veranderen om de situatie te verbeteren.

Zuid5 ziet de Krimpenerwaard voor zich als "potentieregio" waarin men met innovatieve ideeën komen zonder dat de ingrepen de identiteit van de omgeving verstoren, waarbij natuur, voedselvoorziening, gezondheid, welzijn, waterregulatie, sociale binding met de regio, ecologie en mobiliteit de belangrijkste elementen zijn binnen de Krimpenerwaard. De nieuwe en frisse wind die door de Krimpenerwaard zal waaien doet de gemeente herbloeien. De behoudende tint die Zuid5 ambieert is gericht op het instant houden van de culturele elementen in het landschap die belangrijk zijn voor het beeld dat de Krimpenerwaard nu heeft, en in de toekomst zal hebben.

Bronnen

Arnstein, R. (1969). “A Ladder of Citizen Participation,” Journal of the American Planning Association, Vol. 35, No. 4, pp. 216-224.)

Boerkamp, A., I. Roessink, J. van Giels & F. Ottburg (2012) Onderzoek naar de effectiviteit van de combinatie van twee beheermaatregelen voor rode Amerikaanse rivierkreeften: de Amerikaanse rivierkreeft in het Veenweidegebied: managementsamenvatting. Alterra.

De Hoop, L., van der Loop, J., van Kleef, H. H., de Hullu, E., & Leuven, R. S. E. W. (2016). Maatregelen voor het elimineren en beheersen van invasieve exoten van EUbelang in Nederland. Radboud Universiteit. Geraadpleegd van https://www.ru.nl/publish/pages/784718/2016_-_de_hoop_et_al_-_report.pdf

HetKontakt (2021b, februari 8). Eerste windmolen(tje) in Krimpenerwaard. https://www.hetkontakt.nl/regio/krimpenerwaard/237408/eerste-windmolen-in-krimpenerwaard

Gherardi, F., L. Aquiloni, J. Diéguez-Uribeondo & E. Tricarico (2011) *Managing invasive crayfish: is there a hope?* Aquatic Sciences, 73 (2), 185-200.

Hyatt, M.W. (2004) *Investigation of crayfish control technology*. Arizona Game and Fish Department, Phoenix, p. 1448-20181.

Musseau, C., C. Boulenger, A.J. Crivelli, I. Lebel & M. Pascal (2015) Native European eels as a potential biological control for invasive crayfish. *Freshwater Biology*, 60 (4), 636-645.

Natuurnetwerk Nederland (NNN, z.d.). provincie Utrecht. Geraadpleegd op 30 juni 2021, van https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/natuur/natuurnetwerk-nederland-nnn

OpenArchivaris(*m*RO, 2018). Geraadpleegd op 30 juni 2021, van https://openarchivaris.nl/blob/92/02/ca25577d03fc2d84a4f73804da48.pdf

Visser, et al. (2017) Inrichtingsplan Krimpenerwaard Deel A. Veenweiden Krimpenerwaard https://www.planviewer.nl/imro/files/NL.IMRO.1931.BP1804BG008-ON01/b_NL.IMRO.1931.BP1804BG008-ON01_rb4.pdf

Vuister, L. (2010, april). Natuurvriendelijke oevers. Hoogheemraadschap van Rijnland. https://edepot.wur.nl/411668